

Rakul

Sólin sendi sínar hitandi strálar niður yvir **fiskastøðini**. Har lá **klippfiskurin** útbreiddur og tornaði. Hann var snjóhvítur av smáum saltinum. Luftin var ovmett av hitanum. Einkilót rørdi hana, og hon hekk **darrandi** yvir jørðini.

Alt livandi vildi hvíla. Ein hundahvølpur stóð einsamallur og **glepsaði** at eini hønu, sum skravaði í einum øskudunga. Tá ið hundurin sá, at hōnan ikki gáaði um hann, fór hann eisini at leggja seg. Hann legði seg í ta heitu øskuna. Eitt langt geisp boðaði frá, at hann lá væl.

Keypmaðurin var langt síðani farin heim at fáa sær morgunmat. **Middagurin** var farin, og hann var ikki afturkomin enn.

Fiskurin var allur útbreiddur. So hvat skuldu tær, sum arbeiddu í fiskinum, gera annað enn sita?

Áðrenn tær settu seg, høvdu tær breitt ein lítlan **stakk** út. Tær høvdu trætst um, hvat keypmaðurin hevði sagt. Høvði hann sagt, at

fiskastøðini:
(ella fiska-
stykkini)
steinsett

pláss, har
saltfiskur
varð turkaður

**klippfisk-
urin:** flaktur
og turkaður
saltfiskur

darrandi:
skelvandil

glepsaði:
goyði ilsliga

middagurin:
tíðin uml. kl.
12

stakk (her):
stápil av
fiski

skræðan:
 »húðin« á
 fiski
 fiskurin
 her:
 »holdið«

skræðan ella **fiskurin** skuldi venda upp? Tað endaði við, at tær vendu fiskin uppeftir. Nú sótu tær og lótu mœðina renna av sær. Eingin tímdi at gloppa munnin. Tær eldru, sum søgdu seg hava smakkað verðina, sótu við albogunum fram á knøini. Tær hildu við báðum hondum um høvuðturriklaðið, sum tær togaðu fram yvir pannuna at skugga fyri sólíni.

Tær yngru vistu ikki, hvat verðin hevur goymt til gamlar gentur og húsmanskonur á bygd. Tær royndu at práta um seinasta sunnukvöld í dansi. Tá høvdu nógvir **trolararnenn** verið í dansinum. Men varnin var so køvandi, at orðini doyðu burtur á varrunum.

Endin var tann, at summar sótu, og aðrar lógu. Tær lótu sólina baka, sum hon vildi.

Niðan fyri vegin stutt frá hinum stóð ein dimmhærd genta. Turriklaðið var gliðið niður av nakkanum á henni, so tvær tjúkkar flættur komu undan. Eitt gløgt eyga hevði eisini sæð ein yndisligan hvítan háls ígjøgnum **undirhárið**. Tað krúllaðist so vakurt millum flætturnar.

undirhárið:
 stuttu
 nakkahárini

trolara-
 menn: sjó-
 menn við
 trolara.
 Her: helst
 enskir ella
 skotskir
 trolara-
 menn

Tað var so lágt niðan fyri vegin, at bara herðarnar á henni sóust. Hevði hon komið til sjóndar øll, sum hon var, so hevði tað verið henni til fyrimunar. Hon var bæði væl vaksin og vøkur. Hon hugdi við longslí út eftir vágnum. Tað var, sum um hon væntaði onkr-an at koma.

Keypmaðurin sást koma aftur frá morgunmati. Tað kom ófriður á tær, sum høvdu ligið og sólað sær, hóast einki var at gera.

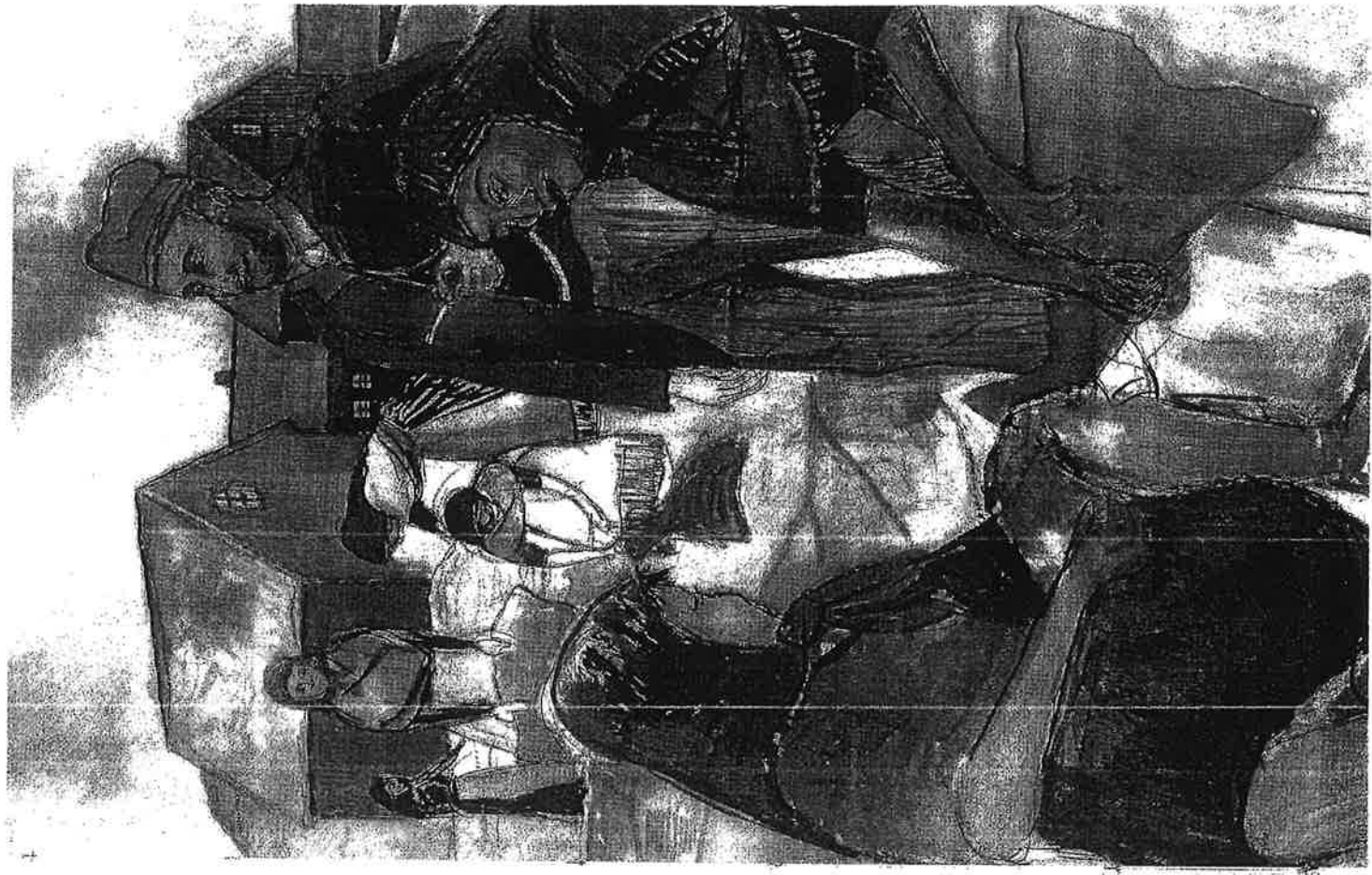
Osvaldur æt keypmaðurin. Hann var ikki ungur, mátti heldur sigast at vera gamal. Hann var farin væl um tey fyrati. Hann var av teimum, sum aldur ikki sæst á, fyrr enn tey fara í heilum.

Hann hevði havt eitt djavrt **brá** í tí mansliga andlitinum og ein fíman kropp. Men tað sást á honum, at hann hevði ikki sagt nei takk til tað, sum lívið hevur at bjóða einum rættum manni, sum ikki behøvist at telja hvørja krónu.

Nú aftaná ein betri morgunmat kendi hann lívsmegina streyma í kroppinum. Hann kom so spelkin syftandi **puttin** í hondini.

brá: yvirbragd

puttin: litla stavín

Osvaldur hevði ongantið sagt nógv á morgni, men eftir morgunmat var hann oftast prátingarsamur. Og tað kann sigast, at hann vígaði ikki orðini á gullvekt, tá ið hann talaði til arbeiðsfólkið. Men hann blandaði so mikið av skemti uppí, at hann var heldur væl dámdur enn illa dámdur.

Osvaldur ansaði altíð sjálvur eftir fiskaturkingini. Tað var av tveimum góðum grundum. Hann vildi hava fiskin so góðan sum eingin annar. Tað gav gott umdømi og nógvar pengar. Og hann vildi sjálvur hava eyguni eftir gentunum. Hann helt, at næst pengunum vóru vakrar gentur eitt hitt størsta virði, verðin átti.

Hann var ikki uttan evnir, tá ið tað galt um hitt kynið. Men tað ringasta var, at hann skjótt hevði notið alt tað, sum njótandi var í bygdini.

Eitt hevði hann tó leingi tráað eftir. Hann vildi hava fatur í Rakul hjá Niklasi. Hon var tann leskiligasti biti, hann enn hevði sæð. Osvaldur hugsaði nógv um, hvussu hetta skuldi fáast í lag. Ikki tí, Niklas kundi hann lættliga tosa til rættis, um tað gjørdist neyðugt.

Rakul var júst gentan, sum stóð niðan fyri vegin. Og hon visti um Osvalds huga, tó at hann ikki hevði nærkast henni stórvegis.

Ungar gentur kenna ofta slíkt á sær, so tað er sjáldan, at nakað kemur **óvart** á tær. Tær vinnast tó oftari við djarvari framferð enn við toli.

óvart:
óvænnað

Hetta visti Osvaldur væl, men hann tordi ikki at fara ov harðliga til verka. Hann vildi ikki gera hana bangna, tí hann grunaði, at tað var betri tilfar í Rakul enn í vanligum **fiskagentum**.

fiska-
gentum:
gentum, ið
arbeiða við
fiskaturking

Rakul hevði eisini ein ávísan fríggiara, men tað kundi bæði vera ein vansi og ein fyrimunur. Ið hvussu var, Osvaldur hevði lovað sær sjálvum at fara spakuliga fram, tí her vildi hann sigra.

Rakul hevði varnast, at Osvaldur kom. Hon vildi fegin sloppið sær niðan aftur til hinar, men tað var so høgt upp á vegin, at hon noyddist at grulva upp. Hann var nú so nær, at hann lættliga kundi verið komin til hennara, áðrenn hon náddi at reisa seg. Hon vildi ikki liggja grulvandi fyri fótum hansara, tí varð hon standandi, har hon stóð.

Tá ið Osvaldur gekk fram við henni, kendi hon eygu hansara í nakkanum á sær. Hon varnaðist, at hann streyk puttin lættliga fram við kjóla hennara. Tað var ikki av óvart frá hansara síðu.

Hinar genturnar høvdu allar eyguni eftir teimum og teskaðu sínámillum.

Antin Osvaldur hevði varhugan av, at tær vistu, hvat ið hann hugsaði, ella ikki, so vendi hann sær bráðliga niðaneftir. Tá sá hann hin seinasta fiskin, ið breiddur var.

»So skuldi eisini fanin tikið við tykkum! Eg segði, at tit skuldu venda skræðunum upp á hasum lítla stakkinum, og so hava tit devilin gali gjørt beint tvørturímóti. Vilja tit nú við ein helvítis fart venda hvørjum murti!« Hann reiggjaði ógvusliga puttinum, meðan hann las henda lesturin.

Tær stóðu og **bíndu**. Tær vóru so vanar at hoyra slíkan lestur, at hann segði teimum einki.

bíndu:
stardu nið-
ur fyri seg

Tá ið hann so steðgaði á og peikaði við puttinum, fóru tær allar at venda fiskinum. Eisini Rakul, sum nú var niðan aftur komin.

II

Á eysturlandinum í Íslandi streyk eitt lítið fleyr av vestri mjúkliga fram eftir havinum.

Nógv skip lógu og fiskaðu út av Langanesi. Tey vaggjaðu og dandaðu um aldurýggjar. Eitt endaleyst tol var yvir øllum.

Friðurin lá droymandi um yvirflatuna. Niðri í dýpinum var eitt yðjandi lív. Har ferðaðust fiskarnir í stórum torvum frá snøri til snøri. Teir snoddaðu ivandi at húkunum. Ein nú og annar tá kom ov nær og var fastur, men tað gjørdi ongan mun í hópinum.

Her úti stóðu Føroya bestu ungmenni lið um lið og bíðaðu eftir, at fiskurin vildi bíta.

Langt úti í sjónarringinum sóust tindar og **jøklar**. Tað var hin gamla søguoyggjin, Ísland, við sínum dýrgripum og minnum.

Har lá hon og hvíldi í kensluni um egið virði. Hon visti, at hiðani høvdu allar norðurtjóðirnar heintað stuðul til teirra andliga lív.

Hin vesaligasti íslendingurin hevði hitnað um hjartað av slíkari sjón, og einhvør mentaður maður vildi fagnað henni.

Menninir á fiskiskipunum sóu einkiuttan

fjell av reyðum gróti. Teir vistu, at hiðani kundi koma øskurok við hørdum **frálands-vindi**. Teir vistu eisini, at við strondina á hesum landi búðu menn, sum feroingar høvdu lært at fiska. Ja, so búðu skirvislig ólukkudýr uppi í dølunum, sum ongar pengar áttu.

Framman fyri **stórvantið** á einum skipi stóð ein evnalgur unglingi. Ein tungur dāmur lá yvir andliti hansara. Hann stóð har og dró út og inn, so tað ríkti í **vaðbeininum**. Tað var lítið at fáa, so manningin fór ofta frá snørinum og niðurundir. Maðurin framman fyri vantið stóð við góðum huga. Hann fekk eisini onkran fiskin av og á.

Seigliga og langliga arbeiddu tankar hansara, men tað var ikki um veiðina, hann hugsaði.

Hevði hann verið ríkur! Hevði hann átt tvey túsund, ja, so skuldi lívið verið ljóst.

Hann hugsaði so innarlíga, at hann sá gullpeningarnar fyri sær. Teir lógu laðaðir upp í stáplar. Tað hevði hann einaferð sæð, tá ið reiðarin taldi pengar frammi á **diskinum**.

jøklar: øki við støðugum, harðfrystum kava

frálands-vindi: vindur út av landi
stórvantið: bond og spenn, ið styðja stórmastina í bæði borð.
– Stórmasturin er fremra masturin á slupp
vaðbeininum: vaðbein er til-evnað træ – sett í lúningina at draga snørt ið ígjøgnum

diskinum: skivuni í handlinum

Men hetta arbeiðið ferði bara í tóman heim.

Hann kom ikki úr stað. Vónloysi – vónloysi!

Hevði hann bara verið ríkur, so skuldi lívið verið ljóst.

Hvørja ferð tankarnir høvdu gingið runt eina ferð, byrjaðu teir aftur at ganga sama kringin. Og hvørja ferð hann blakaði fiskin, sum hann fekk, á dekkið, suffaði hann: »Huff! Huff! Sama ger.«

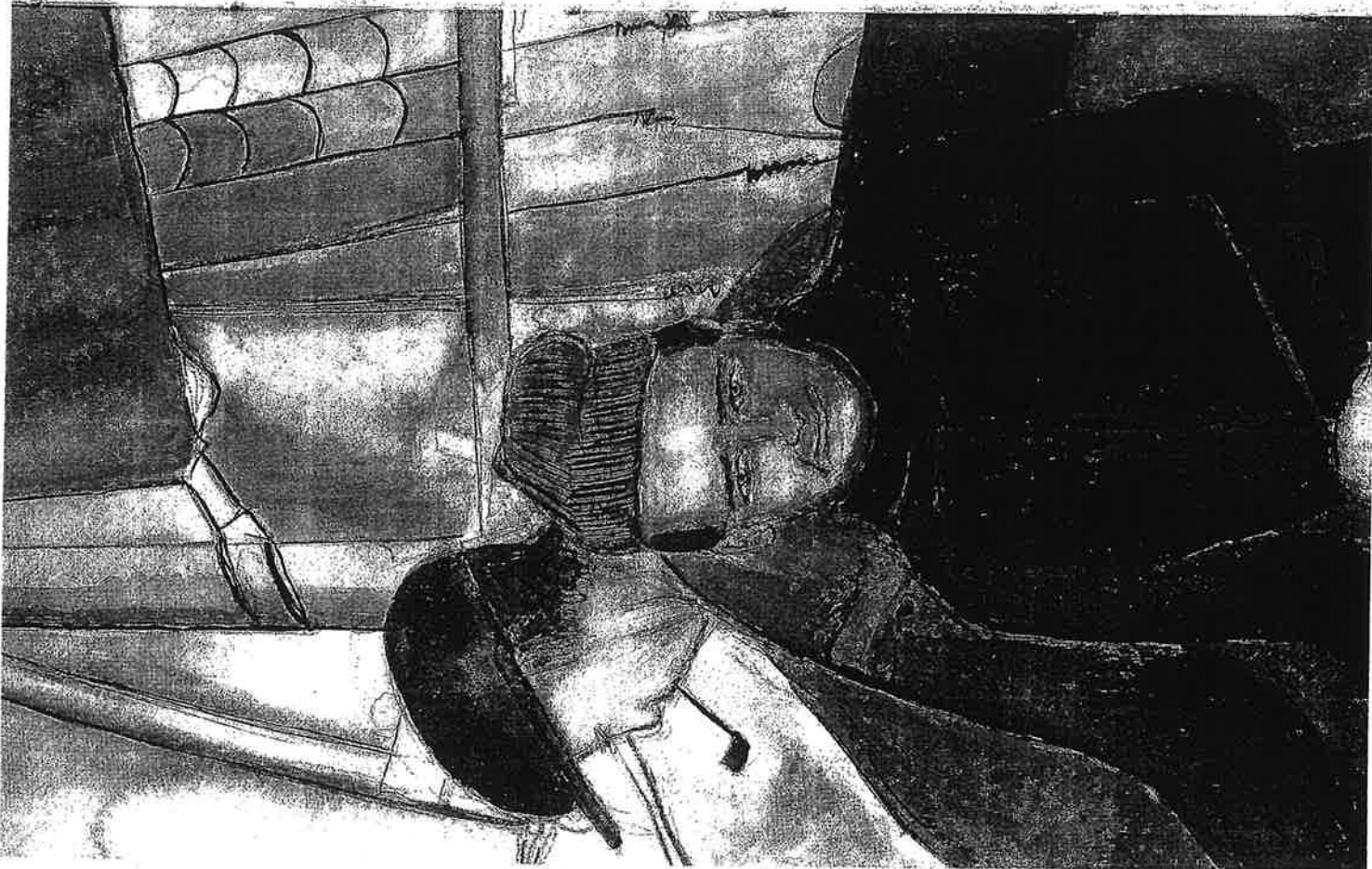
Einaferð kom hann upp við fyra fiskum á. Hann mundi mist tann eina, men skiparin kom fram at hjálpa honum.

»Tú fært nógv, Pætur, meini eg,« helt skiparin fyri.

Pætur bara suffaði: »Huff! Huff! Sama ger.«

»Ger tað sama at fiska væl og at fiska illa, Pætur? Tað var sum fanin!«

»Ja, hvar fer tað? Eg havi fiskað væl í nógv ár, og enn eigi eg ikki so frægt sum at keypa nævur fyri, so mamma mín kann liggja turr heima í smáttuni í Føroyum!«

»Ja, Pætur, tú skuldi ekki sett títt navn á pappírið!«

»Hum! Hasin fanin, Gud forláti mér! Osvaldur, reiðarin, hótti meg við sak! Hvat skuldi eg gera?«

Skiparin **ypti økslina**: »Tja!«

Nú var líkt til, at nakað var at fáa. Hann mátti skunda sær at rópa niður í **kappan** á teir, ið vóru farnir frá **snørinum**. Hann bað teir koma upp.

ypti økslina:
hevjaði
økslina.
Vísir, at
hann ivast

kappan:
árundað
skýli yvir
leytara
(trappu)

Pætur var **fríggjari** hjá Rakul. Pápi hansara doyði, meðan hann var smádrongur. Fátækt hevði leingi verið í húsinum. Børnini vóru nógv, og tey vóru sjúklig eisini. Deyðin tók umsíðir tvey tey ringastu. Nú var bara Pætur effir í húsinum hjá mammuni. Tvær systar vóru útgiftar og ein **tænti**. Undir slíkum umstøðum var tað ikki lægt, um maðurin kláraði seg illa.

snørinum:
fiskireið-
skapinum

fríggjari:
drongur,
biðil

tænti:
hevði
húspláss

Øllum kom tó **dátt við** tann dagin, tá ið tað frættist, at mamma Pætur, effir at maðurin var deyður, hevði fingið eina rokning uppá 1600 krónur frá Osvaldi keypmanni.

Mong vildu vera við, at hetta var ikki

dátt við:
illa við

beint. Einkjan visti einki skil á nøkrum, so hon var noydd at góðtaka tað, sum keypmaðurin hevði skrivað. Hann lætst heldur ikki at vera órímligur, tí hon fekk úr handlinum enn sum fyrri.

Tá ið Pætur var so frægur, fór hann út at fiska við skipi hjá Osvaldi. Tað, sum hann forvann, munaði tó lítið at rinda skuldina aftur við – hon bara vaks.

So var tað eitt árið, hann kom aftur. Reiðarin tók hann í einrúm við sær. Tá ið hann kom út aftur, hevði hann skrivað undir eitt skuldarbræv. Í skuldarbrævinum viðgekk hann, at hann skyldaði Osvaldi keypmanni eina stóra peningamongd, meira enn 1600 krónur. Hann skuldi gjalda 6 prosent um árið av teimum.

Pætur skilti ikki fyrr enn aftaná, hvat fyrri byrðar hann hevði lagt á seg sjálvan. Hann skilti enn minni, hví Osvaldur keypmaður soleiðis vildi binda hann.

Hansara tankar rukku ikki longri enn at kenna hetta sum eina byrðu, sum hann hevði arvað frá foreldrunum saman við fátækdóm-inum.

Frá barni av hævdu hann og Rakul verið góð. Hon var ein blóma so frísk og rein, at hann dugdi ikki at meta hennara kvinnuvirði til fulnar; men hann elskaði hana, og hann ynskti seg ríkan fyri hennara skuld.

Rakul var keldan til hansara gleði og hansara vónloysi. Hann hevði einaferð tosað við pápa hennara – Niklas – um giftarmál.

Niklas var ikki ríkur maður, og hann kundi tí ikki halda Rakul vera ov góða fyri Pætur. Men Niklas hevði svarað Pætur ills-liga aftur, at Rakul fekk hann ikki, fyrr enn hann hevði goldið skuld sína og hevði bygt teimum nýggj hús.

Niklas segði, at hann vildi ikki, at dóttirin skuldi giftast inn í **veggjakroysuna** hjá Pæturi.

veggja-
kroysuna:
litið og
skirvisligt
hús

Pætur hevði ikki fyrr havt kensluna av fátækdømi og skuldarbondum nær hjarta sínum. Men eftir hetta við Niklasi kendi hann, at hann bara kundi koma úr sínum vesaldómi við at droyma, bæði tá ið hann svav, og tá ið hann var vakinn.

III

Summarið leið, og heystið kom. Skipini komu aftur úr Íslandi, og eitt nýtt lív byrjaði nú í bygðunum.

Dansur var hvört sunnukvöld og ofta mitt í viku við. Tað unga fólkið ferðaðist um landið at halda gleim og stuttleika. Nú skuldi lívið njótast aftur fyri stríðið og strevið í summar.

Pætur gjørði sum hinir, men tað var alt so vónleyst fyri honum. Rakul og hann vóru saman. Hon legði sítt hævur kínandi móti brósti hansara, og hann tók teir kossir, sum hon gav honum. Men sjálvt tá var hann vónleysur. Hann kendi onga gleði við tað, sum mangur ríkmaður hevði givið sína ogn fyri at átt.

Hann droymdi best, tá ið hann var ein-samallur. Rakul var meira verd fyri honum, tá ið hann ikki hevði hana so nær.

Tá ið hann kom heimaftur aftan á eina slíka nátt saman við Rakul, søkk øll vón í honum. Regnið hevði bloytt roykstovgólvið til eitt runudíki, og seingjarklæðini vóru

slavin av veggjavætu. Tá lá hann leingi vak-in og kendi seg so tóman – so heilatóman – inntil dreymarnir vitjaðu hann aftur, og tank-arnir byrjaðu at mala í kring.

Ofta gingu tankarnir so vítt, at hann hevði ílt við at fáa tamarhald á teimum. Tað var næstan so, at fólk hildu Pætur ikki vera rætt-vorðnan, sum hann var í vetur.

»Hevði eg verið ríkur, so skuldi lívið verið ljóst!« hugsaði hann, og so sá hann fyri sær hina stóru peningarúgvuna, og tað rodn-aði fyri eygunum á honum. So sá hann Rak-ul og seg í teimum nýggju húsunum, men so brast alt í vónloysi og byrjaði aftur:

»Hevði eg verið ríkur...!«

Sum veturin leið, kólnaði tað meira og meira millum Rakul og Pætur. Rakul var lív-lig og heitblóðug. Hon kravdi heitan kær-leik, sum hon eisini fyrr hevði funnið hjá Pæturi, men nú! Nú var Pætur stírdur sum veggjakroysa hansara, tá ið **øskukalt** var.

Tá ið várið kom, visti hvørki teirra, um nakað ella einki var teirra millum, og við tí skili fór Pætur til skips. Hann fór, hóast hann visti, at tað var nyttuleyst. Skuldin bleiv ong-

øskukalt:
brennið á
eldstaðnum
ella í kom-
fyrinum er
brunnið til
øsku, og
kalt er
vorðið

antíð goldin aftur við tí, sum hann veiddi sum maður, og til skipara hugsaði hann ikki um at læra. Nei, hann var skaptur til at vera við undirlutan.

Men hann fór so til skips, og skuldi hann greitt frá hví, hann fór, so mundi tað mest verið tí, at tað besta staðið, hann visti at droyma, var úti á havinum.

Pætur var raskur drongur, og arbeiðið fall honum lætt, so tað var sjáldan, at nakar talaði at honum.

Ein var, sum gleddist, at Pætur trælkaði. Tað var Osvaldur keypmaður. Ikki tí, at hann vildi Pæturi ilt – langt frá – men hann hevði langt síðani sett sítt roknistykki upp viðvíkjandi Rakul. Tað sýntist at ganga eftir hansara vild, so hann var óður, um hann ikki smíðaði, meðan jarnið var heitt.

Hvør visti, um ikki Pætur kundi vakna og slíta trælabondini av sær – fólkaupplýsingurin trongdi seg jú fram –, og so var alt mist.

Osvaldur var ikki óráttvísur, tá ið alt gekk honum eftir vild. Nei, tað segðist, at hann var vælgerandi maður. Tað var eisini hansara sanna ætlan, at Pætur skuldi verða

væl hildin, tá ið hann – Osvaldur – hevði fingið tað, ið hann vildi hava.

IV

Eitt kveldið tíðliga á sumri vóru fiskafólkin komn í **krambúðina** at fáa sær løn fyri dagsarbeiðið.

kram-
búðina:
handlin

Genturnar máttu bíða, tí konurnar skuldu keypa. Krambúðin var full av fólki. Krambsveinarnir høvdu nóg mikið at gera við at flýggja vøru út, meðan keypmaðurin fekk fólki lønina.

Rakul stóð uttast við hurðina. Hon trokaði seg ikki framat. Hinar genturnar fingi sína løn og fóru sín veg. Til síðst vóru bara Rakul og tvær aðrar gentur eftir inni.

Tá ið tær hava fingið sína løn, sigur keypmaðurin stillisliga við Rakul, um hon ikki vil steðga. Hann sigur, at hon skal hava okkurt heim til pápa sín og biður hana fara inn á »kantórið«.

kantórið:
skriv-
stofuna

Tað er afturlatingartið, so sveinarnir gera seg til at fara. Hinar báðar genturnar, sum inni eru, blunka til hvørja aðra. Tær hava

báðar verið á »kantórinum« í sínari tíð, og tær víta, hvat tað vil siga. Men »harra gud!« einaferð skal vera fyrstu ferð; tær hava einki at klaga um. Og skuldi tað viljað illa til, ja, so var Osvaldur keypmaður ikki tann maður, sum nýttist at spara nakrar krónur, fyri at alt skuldi ganga stillislíga fyri seg.

aftraði seg:
ivaðist

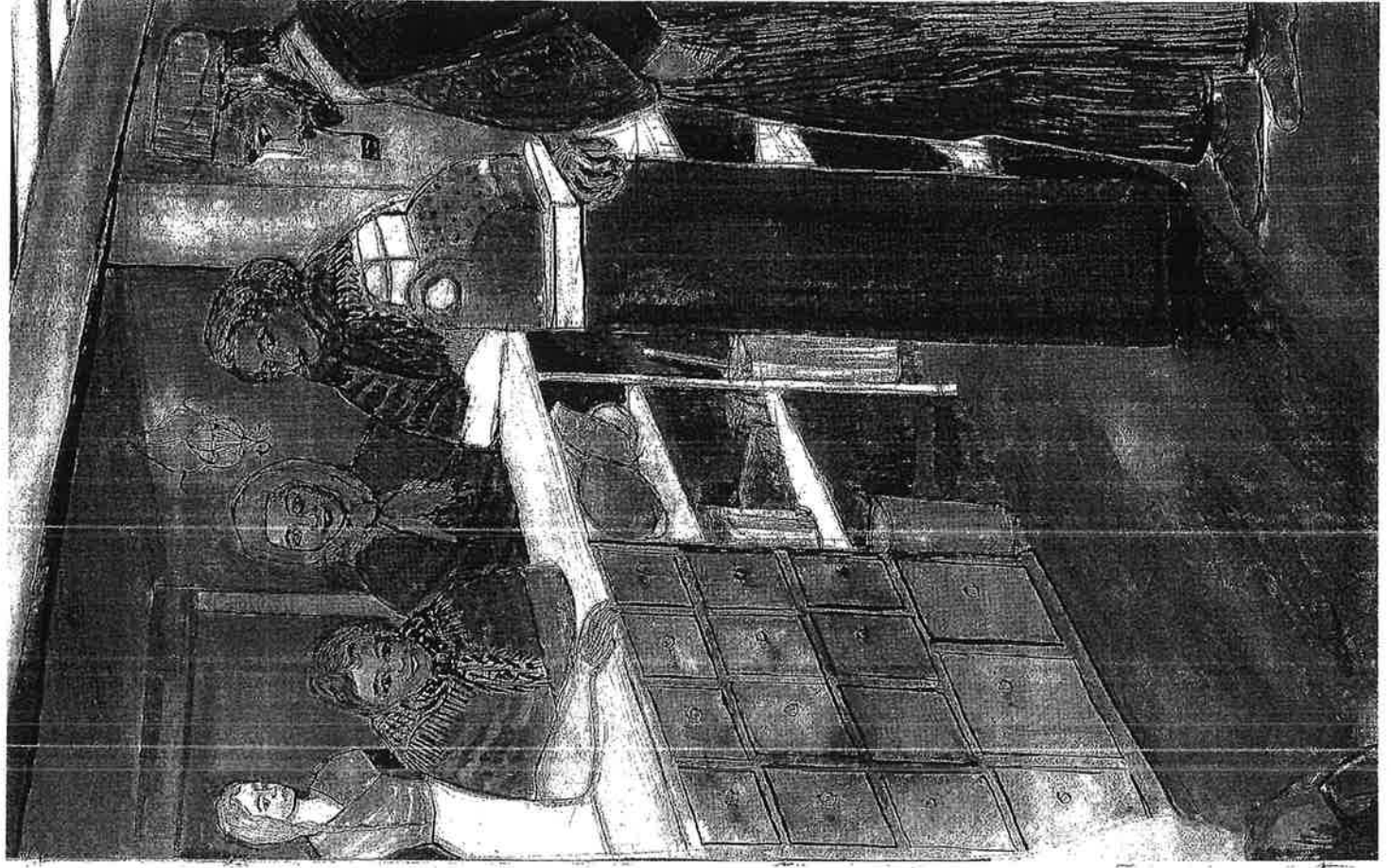
Rakul var ikki bangin, men hon **aftraði seg** við at fara. Hon fór tó, tá ið hon sá, at hinar báðar vóru standandi og lótust at vilja keypa, hóast krambasveinarnir nú vóru farnir.

Tá ið Rakul var inn farin, fóru báðar á dyr. Hon varnaðist ikki, at keypmaðurin stongdi úthurðina eftir teimum.

Tað hevði verið ein køvandi heitur summar-dagur. Ein av teimum, sum eru sjálðsamtir her á landi, og tað var enn kvalið, nú kvæðið var komið.

Lotið var lýtt. Tað streyk mjúkliga fram eftir sjónum. Mest var blikalogn, og luftin kendist tjúkk fyri andanum.

Niðri fyri støðni lá ein æðuflokkur, mesti parturin var æður, bara nakrir fáir blikar

vóru. Tær fingust við at kava niður á botn, hóast her ikki var nógv føði at vinna.

Ein sera stórus blikur hevði leingi víst sín alsk til eina æðu. Hann svam fram móti liðini á henni og legði nev sítt tvørtur um bakið á henni frammi við hálsin. Tað var eyðsýnt, hvat ið hann vildi, men æðan vildi ikki víta av honum. Hon var góð við ein annan blik, sum ikki var her í kvøld.

Hesin príði blikurin gjørdist tó meira og meira naskur. Hann royndi at fáa hana burtur frá hinum, tí so visti hann, at hann vildi sigra við síni makt.

Tað eydnaðist at endanum. Æðan royndi, alt tað hon orkaði, at snúgva sær ymsar vegir og soleiðis sleppa sær aftur í flokkin, men tað bar ikki til.

So var einki at gera uttan at svimja undan. Út eftir vágnum gekk tað. Streymurin stóð frá bringuni og spjaddist til báðar síður, men blikurin var í hølunum á henni. Hann rendi fleiri ferðir nevið djúpt niður í herðarnar á henni, so hon var nær svímað. Hon kavaði, men hann var í **vørrunum**, tá ið hon kom undan aftur.

vørrunum:
aldugerðini

Tá kendi hon, at mátturin minkaði. Hon hevði ivaleyst verið noydd at givið seg undir hann, um ikki eitt stórt svart júst í sama bili hevði skorið seg inn ímillum. Eitt ómetaligt bums kom beint niður fyri nevið á blikinum.

Tað stóra svarta var ein trolari, sum kom inn á vágin og kastaði akker. Trolarin kom við manningini á einum feroyskum fiskiskipi, sum hann hevði funnið rekandi – næstan sokkið úti á havinum. Eitt annað skip hevði rent á tað og var síðani rýmt sín veg.

Tað **burturgingna** skipið var júst tað, sum Pætur var við.

burtur-
gingna:
horvna

Tá ið mennir vóru komnir á land, skuldu teir mæta fyri sýslumannin sum skjótast. Men boð skuldi fara til Osvald keypmann fyrst. Pætur hevði fingið álagt at fara við boðunum.

Tá ið hann kom heim at krambúðini hjá Osvaldi, sá hann, at kjallarahurðin var opin. So mátti keypmaðurin vera her, hóast klokkan var yvir ellivu. Hann helt seg eisini hoyra okkurt og fór til dyrnar. Har var stongt.

Var tað ikki eitt, sum rópti?

Jú, nú rópti tað harðari: »Lat meg vera, sigi eg!«

Pætur kendi blóðið steðga í sær. Tað var málið á Rakul, sum hann hoyrði. Hon var øst.

áfatt: galið Nú skilti hann, hvat ið var **áfatt**. Osvaldur, hasin svínhundurin, sum helt honum niðri í fátækradømi, vildi nú eisini ræna gentu hansara.

Ein kensla – tað mátti vera vreði – hann ongantið hevði kent fyrr, kom oman yvir hann. Hann kendi sær megi til at skræða húsið niður fyri at koma henni til hjálpar. Hann rammaði sjóstitvivan á hurðina, men úthurðin var so sterk, at tað gjørdi hvørki til ella frá.

Bráðliga kom hann at hugsa um kjallara-dyrnar. Sum ein kattur var hesin seinføri og klombruti drongurin í kjallaranum, setti økslina undir **lemmin** og lyfti hann upp. Ein øltunna, sum var sett oman á lemmin, bóltaði um koll.

Skjótt var hann við »kantørsdyrnar«, sum vóru læstar. Men hesa ferð helt ikki fyri sjóstilvanum. Hurðin syndraðist sum hjalsrimar inn á gólv.

lemmin
(her): lúka
fyri op í
gólvi ella
lofti

Pætur stóð á gáttini, reyður sum **droyri**, við knýttum nevum. Tá ið hann sá, at Osvaldur hevði stongt Rakul inni hjá sær, østist hann enn meira upp.

Pætur hugsaði mangar ferðir seinni í lívinum um hesa løtu. Hann skilti ongantið, hvussu tað bar til, at hann ikki legði hond á Osvald keypmann og gjørdi av við hann.

Kanska helt hann seg ikki hava nakað vald á Rakul, tí tey skiltust so kaldliga. Ella var tað soleiðis, at hann við eitt hómaði eitt hol, sum hann kundi fara ígjøgnum og sleppa undan sínum fátækradømi og øllum trælabbondum. Ið hvussu var, Pætur stóð stillur.

Osvaldur vendi sær einaferð ímóti honum og ætlaði sær at siga okkurt. Men tá ið hann sá teir knýttu sjómansnevvarnar og andlitsbráð í andlitinum á Pætur, óttaðist hann og tagdi.

Leingi stóð Pætur stillur, sum vildi hann ikki røra seg av óttanum fyri at gera seg inn á Osvald.

Ikki fyrr enn Pætur tóktist sissaður, tordi Osvaldur at nærkast durunum fyri at sleppa

sær út. Men tá tók Pætur í bringuna á honum og segði, at nú skuldi hann verða her. Nú skuldi gerast upp teirra millum.

Osvaldur fór yvir ímóti vindeyganum. Tá sá hann skiparan og mannskapið á skipi sínum standa úti á vegnum. Hann hugdi út á vág, men sá einki skiputtan ein trolara.

Tá kom Pætur at hugsa um síni ørindi, og hann segði í stuttum frá, hvat ið var hent.

Rakul var nú komin yvir til Pætur. Hon hugdi upp á hann, og hann skilti hana bein- anvegin. Alt var væl aftur millum tey bæði.

Eingin fekk at vita, hvat var avgjört millum tey trý inni á »kantórinum«.

Um heystið giftust Rakul og Pætur. Tey fluttu inn í eini nýggj hús, sum bygd vóru um summarið. Men øll undraðust á, so brád- liga aldur var dottin á Osvald keypmann.

1907

